

Kriser under issejlads

(Isbrydning)

Kollision !

Mønstring

Efter årsskiftet 1986/87 lagde isvinteren sig meget hurtigt over de danske farvande hvilket i første omgang gav sejladsproblemer for den mindre skibsfart. Statsisbryderen THORBJØRN skulle derfor hurtigst muligt bemandes, og derpå gå i aktiv isbryder tjeneste som den første af de fire danske isbrydere.

THORBJØRN anløber Frederikshavn

Kilde: Forsvaret

Søndag den 11. januar 1987 ringede Statens Istjeneste således til mig og tilbød en meget sæsonbetonet hyre som 3. styrmand på Statsisbryderen THORBJØRN der lå i Flådestation Frederikshavn – hvis jeg altså kunne møde NU !

På denne dag besøgte jeg imidlertid mine forældre på den lille ø Hjortø i Det sydfyenske Øhav, men som skipper på øens postbåd ville min far straks sejle mig til fastlandet i fald jeg sagde ja tak til hyren.

Jeg besluttede mig derfor hurtigt til at sige ja tak til denne enestående chance hvorpå jeg blev sejlet over til fastlandet. Derpå hjem til Svendborg for hurtigt at pakke en kuffert hvorefter rejsen gik mod flådestation Frederikshavn. På vej mod Nordjylland blev vejret dårligere og dårligere, og da vi kørte ind på Aalborg station, fik rejsende til Frederikshavn at vide, at resten af rejsen ville ske med Taxa på DSB's regning, thi toget kørte ikke videre på grund af kraftigt snefald mv.

Omkring midnatstid mødte jeg op på THORBJØRN hvorefter jeg blev indkvarteret.

I løbet af natten og næste dag blev besætningen fuldtallig; mange af os havde aldrig sejlet med isbryder og slet ikke THORBJØRN. Islægget var imidlertid kraftigt i de danske farvande, så i løbet af dagen sejlede vi ned til området omkring Hals Barre ved munden af Limfjorden for at assistere skibsfarten der.

Søvagt

I den kommende tid sejlede vi i døgn drift for at assistere skibsfarten overalt i de danske farvande. Vi havde sjældent lods om bord, så det krævede sin navigatør at navigere når farvandsafmærkningerne var skruet ned af isen – dengang havde vi nemlig ikke GPS !

Islægget blev nu så kraftigt, at de tre øvrige isbrydere også stævnedes ud for at hjælpe skibsfarten gennem isen, og flere navigatører blev nu forfremmet og flyttet fra THORBJØRN til disse isbrydere.

Om bord på THORBJØRN medførte dette, at jeg hurtigt avancerede fra 3. styrmand til 2. styrmand og derpå til 1. styrmand. Vi var i alt fire vagtgående navigatører om bord.

Overstyrmand og en af de øvrige navigatører gik 12 -18 & 00 – 06 vagten og 1. styrmand og en af de øvrige navigatører gik 06 -12 & 18 - 24 vagten.

Kaptajnen gik ikke vagt, men kunne altid tilkaldes ifald han ikke var oppe i styrehuset for at støtte op mv.

THORBJØRN fører an i konvojsejlads

Foto: Styrmand Bjarne Rasmussen

Psykologisk krisestyring om bord

Som 1. styrmand var jeg således in charge på min vagt sammen med 3. styrmand til at navigere gennem isen alt imens jeg stod for isbryderens manøvrer når vi assisterede skibe.

En sen aften på min søvagt blev vi kaldt op af et nordgående skib der var sejlet fast i isen mellem Hals Barre og Læsø. Jeg besluttede staks at give dette skib første prioritet på assistance listen hvorefter vi sejlede det til undsætning.

Vel nede ved skibet vurderede jeg, at det ikke var nødvendigt at hale dette skib ind i isbryderens agterstavn (Klykken) og derpå slæbe det videre til mere farbart farvand. Det burde være nok at sejle meget tæt rundt omkring skibet og derpå bakke helt hen og sende vore slæbewire over således, at vi kunne slæbe det videre på denne måde. På sin vis en rimelig rutine operation.

Som sagt så gjort - i nattemørke med stærke projektører !

Jeg stod bagerst i styrehuset og havde radiokontakt med det slæbte skib alt imens jeg manøvrerede for at holde slæbewiren rimeligt tight og samtidigt en passende fart fremad gennem fastisen. Vagthavende bådsmand stod ved siden af mig og hjalp hele tiden til med at justere slæbewiren med det meget kraftige slæbewirespil samt betjente agter projektøren. 3. styrmand stod forrest i styrehuset og navigerede samt meddelte tilbage til mig ifald der var isskruninger forude etc.

Vi bevægede os alle støt fremad, og isen udgjorde egentligt ikke det helt store problem idet der ikke var isskruninger på denne strækning.

Pludseligt sad vi fast i isen !

Der var ganske vist ikke isskruninger, men tilgængæld var vi sejlet ind i et område med kraftig istykkelse hvilket kan være svært at se forrest i styrehuset når der kun er projektører at orientere sig ved under sejlads på nattevagten. Bagerst i styrehuset havde jeg ikke reageret hurtigt nok og givet mere gas på manøvrehåndtagene, og i samme øjeblik vi sidder fast råber jeg derfor over radiokontakten til det slæbte skib, at det skal slå fuld kraft bak.

For sent !

Det slæbte skib bakker så hurtigt det kan, men har stadig god fart på og det drejer derfor ud og rammer iskanten på den brudte rende. Derpå drejer det over mod os og boven hamrer lige ind i vores agterstavn. Det kunne det slæbte skib ikke rigtigt holde til, så det fik et stort hul i boven over

vandlinien. Skibets kaptajn var noget utilfreds med situationen og råbte højt i radioen, og vores kaptajn var nu i styrehuset, det var jo ikke gået stille af sig da det andet skib ramte os.

Et godt tilbud !

Jeg glemmer aldrig nogensinde min kaptajn i disse øjeblikke.

Han var fuldstændig rolig, og sagde til mig ”Bjarne, vi lader ham lige rase af derovre. Så giver vi ham et godt tilbud, nemlig at vi slæber ham ned til Limfjorden så han selv kan sejle videre for at få repareret sit skib. Jeg synes, at du skal fortsætte på vagten og slæbe ham derned. Nu bliver jeg lidt på vagten, og derpå går jeg til ro igen, men som altid kan du kalde på mig, så er jeg her med det samme”

Som sagt så gjort; og resten af søvagten og sæsonen forløb uden mere dramatik. Senere da der var faldet ro over situationen fik jeg fortalt, at det slet ikke var første gang dette var sket for isbryderen, og at det før havde været endnu mere dramatisk !

Efterskrift:

På dr.dk/bonanza kan du se dokumentarfilmen **En underlig fisk** om alle 4 danske statsisbrydere i aktion i 1987.

Du skal taste de to ord **underlig fisk** ind i søgeboksen **Søg i Bonanza** og klik på **Søg**, så kommer filmen frem og kan afspilles.